

Cygnus

en norsk farmasihistorisk skriftserie

Tanken om å utgi en egen farmasihistorisk skriftserie i Norge har omsider modnet. Ifjor ble det nedsatt et arbeidsutvalg for å utrede saken på initiativ av styrene i hhv. Norsk Farmasihistorisk Museum og Norsk Farmasihistorisk Selskap. I februar i år forelå utvalgets innstilling i form av en enstemmig anbefaling. Etter den nødvendige styrebehandling er det blitt dannet et eget aksjeselskap, *Cygnus forlag AS*, som står for utgivelsen. Norsk Farmaceutisk Selskap har gått inn som medaksjonær på linje med initiativtagerne.

Skriftseriens første hefte blir innledet av en «Kort oversikt over farmasiens historie», skrevet av professor Axel Jermstad og tidligere publisert i Norges Apotekerforenings tidsskrift (1941–1942). Det siste avsnittet lyder slik: «Det som er oppnådd hittil, er ikke til å hvile på. Det er tvært imot bare det grunnlag som vi må bygge videre på til gavn for land og folk.» Det efterfølgende portrett av professor Jermstad ble skrevet av en elev i hundreåret for hans fødsel og er tidligere offentliggjort i samme tidsskrift (1980).

Farmasihistorien har egentlig hatt skrinne kår i vårt land. Likevel foreligger det ikke så lite på trykk. I 1889 utkom «Norges Apothekere i 300 Aar», samlet og redigert av Jørgen Wright Flood som senere ble

apoteker ved Løveapoteket i Stavanger (1904–15) og derefter ved Nordstjernen i Trondhjem (1915–40). Senere fulgte «Norges Apothekere fra 1588 til 1908». Han utga i særtrykk «Kristiania Svaneapotheks historie 1628–1889» på foranledning av apoteker Waldemar Eckell. Og etter oppfordring av apoteker Lars Haanshus ved Kong Salomons apotek i Fredrikstad utga han også dette apotekets historie i særtrykk til 200-års jubileet i 1889. Jørgen W. Flood var vår første farmasihistoriker.

Professor i organisk kjemi Thorstein Hiortdahl offentliggjorde i sitt otium «Seks forelæsninger om farmaciens historie» i 1921. Auksjonsforvalter Arnet Olafsen utga «Svaneapoteket i Kristiania og norsk apotekvæsen gjennom 300 aar» (1928) efter oppdrag av apotekerne Carl R. Simers og Hans F. Christiansen. Apoteker Knut Spæren ved Løveapoteket i Tønsberg utga «Norges Reelle Apotekprivilegier og deres eiere 1595–1937», et viktig bidrag til belysning av en avsluttet epoke i norsk farmasihistorie. Under krigen kom altså professor Jermstads oversikt og i 1952 «Et studium av farmasiens historie», utgitt av Nicolai Aagaard Sverre som ble den siste innehaveren av Elefantapoteket i Oslo. En uvurderlig kilde til kunnskap er naturligvis det store verk i 5

bind om «Norges apotek og deres innehavere» som ble utgitt i regi av Norges Apotekerforening på 1950-tallet. Senere er det kommet 3 supplementsbind som oppdaterer verket til og med året 1987.

Farmasihistorie er kulturhistorie. Apotekjubileer har vært og er gyldne anledninger til å belyse utviklingen i apotekfarmasien og i samfunnet omkring. Det finnes – heldigvis – en rikholdig flora av jubileumsskrifter på dette område.

Men farmasi er ikke bare apotekfarmasi. Utviklingen innen forskning og undervisning, farmasøytisk industri og engros-handel, offentlig legemiddelkontroll og

legemiddelpolitikk speiler alle på sitt vis den møysommelige vei fra tidligere tiders ressursknapphet og kamp for tilværelsen frem til våre dagers tilsynelatende overflod.

Vi tror at historieløshet er en skrøpelig ballast foran fremtidens globale utfordringer. Vi tror at det finnes mye verdifull farmasihistorie som kan og bør hentes frem i lyset, til glede og berikelse og kanskje også til nytte.

Cygnus vil være åpen for veldokumentert stoff fra alle sider av ikke bare norsk, men også internasjonal farmasihistorie.

Red.